

10 Litteraturliste

Bøger og artikler

Alheit, P. (1995). Biografisk læring: Teoretisk skitse, udfordringer og modsætninger i en ny tilgang til voksenuddannelse. I: Illeris, K. (red.) (2000), *Tekster om læring* (s. 284-296). Roskilde Universitetsforlag.

Alrø, H. og O. Skovsmose (2005). *Foregrounds and politics of learning obstacles. I: For the learning of mathematics: 25, 1* (marts 2005). Alberta: FLM Publishing Association.

Alrø, H., O. Skovsmose og P. Valero (2009). Inter-viewing foregrounds: Students' motives for learning in a multicultural setting. I: César, M. and K. Kumpulainen (eds.), *Social Interactions in Multicultural Settings* (s. 13-37). Rotterdam: Sense Publishers.

Andersen, J. (2001). Hverdagens identiteter og det globale. I: Boelt, V. m.fl. (red.) *Globalisering og identitet* (s. 87-97). Århus: KvaN.

Bauman, Z. og B. Vecchi (2004). *Identity: Conversations With Benedetto Vecchi*. Cambridge: Polity Press.

Beck, U. (1992). *Risk society: Towards a new modernity*. London: Sage.

Benwell, B. og E. Stokoe (2006). *Discourse and identity*. Edinburgh University Press Ltd.

Brinkmann, S. (2006). *John Dewey*. København: Gyldendal.

Broeng, S. (2002). Pædagogen i socialt arbejde. I: Niklasson, G. (red.), *Socialfag for pædagoger*. Århus: Frydenlund.

Bruner, J. (2004). *Mening i handling*. Århus: Klim.

Collin, F. og S. Køppe (red.) (2005). *Humanistisk videnskabsteori*. Viborg: DR Multimedie.

Dean, M. (2006). *Governmentality: Magt og styring i det moderne*. Frederiksberg: Forlaget Sociologi.

Dewey, J. (1902). Barnet og lærerplanen. I: Illeris, K. (red.) (2000), *Tekster om læring* (s. 284-296). Roskilde Universitetsforlag.

Dewey, J. (1969a). Rekonstruktion i filosofien. I: Hartnack, J. og J. Sløk (red.), *De store tænkere: John Dewey*. København: Berlingske filosofibibliotek.

Dewey, J. (1969b). Erfaring og opdragelse. I: Hartnack, J. og J. Sløk (red.), *De store tænkere: John Dewey*. København: Berlingske filosofibibliotek.

Dysthe, O. (2003). Mappemetodik med sociokulturel forankring. I: Dysthe, O. (red.) *Dialog, samspil og læring*. Århus: Klim.

Dysthe, O. og K. Engelsen (red.) (2005). *Mapper som pædagogisk redskab perspektiver og erfaringer*. Århus: Klim.

Egidius, H. (2001). *Nyt psykologisk leksikon*. København: Hans Reitzels forlag.

Eriksen, F. (2003). Paul Ricœur: Tiden og fortællingen. I: Reinsholm, N. og H. Pedersen, *Pædagogiske grundfortællinger* (2. oplag 2003). Århus: KvaN.

Fibiger, J. og G. Lütken (2005). *Litteraturens veje* (2. udgave 4. oplag). Systeme.

Giddens, A. og C. Pierson (1998). *Samtaler med Anthony Giddens: At forstå moderniteten*. København: Hans Reitzels Forlag.

Giddens A. (1999). *En løbsk verden: Hvordan globaliseringen forandrer vores tilværelse*. København: Hans Reitzels Forlag.

Giddens, A. (1990). *Modernitetens konsekvenser* (9. oplag 1994). København: Hans Reitzels Forlag.

Giddens, A. (1991). *Modernitet og selvidentitet: Selvet og samfundet under senmoderniteten* (8. oplag 2004). København: Hans Reitzels Forlag.

Grøn, A. (1979). *Ricœurs fortolkningsteori: Introduction to Paul Ricœur* (s. 7-104). København: Vinten.

Hargreaves, A. (1994). *Nye lærere, nye tider: Lærerarbejde og lærerkultur i en postmoderne tid*. Århus: Klim.

Hermann, S. (2003). Michel Foucault: Pædagogik som magtteknologi. I: Olesen, S. og P. Pedersen (red.), *Pædagogik i sociologisk perspektiv*. Viborg: Forlaget PUC.

Hermansen, M. (1996). *Læringens univers*. Århus: Klim.

Hermansen, M. (2001). *Den fortællende skole: Om muligheder i skoleudviklingen*. Bog 1, Teori og metode. Århus: Klim.

Hermansen, M. (2007). *Omlæring*. Århus: Klim.

Hjort, K. (2000). Pas-dig-selv pædagogik. I: Langsted, O., A. Poulsen og P. Andersen (red.), *Hvis kompetente barn?* (Vera nr. 11, s. 44-51). København: Tidsskriftet Vera.

Hoel, T. (2002). *Skrive og samtale: Responsgrupper som læringsfællesskab*. Århus: Klim.

Hofstede, G. (1999). *Kulturer og organisationer: Overlevelse i en grænseoverskridende verden*. København: Handelshøjskolen Forlag.

Horsdal, M. (2005). Kulturmøde og identitetsarbejde imellem læringsrum. I: Jensen, C. (red.) (2005), *Voksnes læringsrum* (s. 392-406). Værløse: Billesø & Baltzer Forlagene.

Illeris, K. (2001). *Læring: aktuel læringsteori i spændingsfeltet mellem Piaget, Freud og Marx* (5. oplag 2004). Roskilde Universitetsforlag.

Illeris, K. (2002). Identitetsudvikling, selvorientering og uddannelse. I: Illeris, K., N. Katznelson, B. Simonsen og L. Ulriksen *Ungdom, identitet og uddannelse* (s. 45-62). Roskilde Universitetsforlag.

Illeris, K. (2003). *Voksenuddannelse og voksenlæring*. Roskilde Universitetsforlag.

Illeris, K. (2005). Hvad er det særlige ved voksnes læring? I: Jensen, C. (red.) (2005), *Voksnes læringsrum* (s. 50-63). Værløse: Billesø & Baltzer Forlagene.

Illeris, K. (2009). *Det er ikke altid rationelt at være rationel: Interview foretaget af Camilla Mehlsen* (Asterisk nr. 46, maj-juni 2009). København: Danmarks pædagogiske universitetsskole.

Imsen, G. (1999). *Lærerens verden: Indføring i almen didaktik* (2. udgave 2. oplag 2005). København: Nordisk Forlag.

Iversen, S. og H. Nielsen (2008) *Narratologi*. Aarhus Universitetsforlag.

Jerlang, E. (1986). Erik Homburger Eriksons psykodynamiske teori. I: Jerlang E. (red.), *Udviklingspsykologiske teorier: En introduktion*. København: Munksgaard.

Jonassen, A. og S. Ringsted (1986). Sigmund Freuds psykoanalytiske teori. I: Jerlang E. (red.), *Udviklingspsykologiske teorier: En introduktion*. København: Munksgaard.

Jørgensen, P. (1999). *Identitet som social konstruktion* (KvaN 19. årgang 5. oplag 2005, s. 48-62). Århus: KvaN.

Jørgensen, C. (2008). *Identitet: Psykologiske og kulturanalytiske perspektiver* København: Hans Reitzels Forlag.

Kaspersen, L. (2001). *Anthony Giddens: Introduktion til en samfundsteoretiker*. København: Hans Reitzels Forlag.

Kemp, P. (1996). *Tid og fortælling: Introduktion til Paul Ricœur* (2. oplag). Aarhus Universitetsforlag.

Knudsen, L. og M. Andersson (red.) (2008), *SKAB DIG! Pædagogisk Filosofi*. København: Unge Pædagoger.

Kohut, H. (2000). *Analysen af selvet*. Frederiksberg: Det lille forlag.

Krogh, L. (2008). Undervisningsportfolien: Muligheder, udfordringer og erfaringer fra adjunkt-pædagogikum og underviserkvalificeringsforløb ved andre uddannelser. I: Lund, B. (red.), *Portfolio i et lærings- og uddannelsesperspektiv* (s. 63-108). Aalborg Universitetsforlag.

Krogh, L. , B. Lund og A. Jensen (2008). Portfolioevaluering og nye eksamensformer I: Lund, B. (red.), *Portfolio i et lærings- og uddannelsesperspektiv* (s. 37-61). Aalborg Universitetsforlag.

Lund, B. (2008). Læringsteoretiske begrundelser for portfolien som pædagogisk redskab i en skandinavisk tradition. I: Lund, B. (red.), *Portfolio i et lærings- og uddannelsesperspektiv* (s. 11-36). Aalborg Universitetsforlag.

Lund, E. , J. Phil og M. Sløk (red.) (2001). *De europæiske ideers historie*. København: Gyldendal.

Mezirow, J. (1990). How Critical Reflection Triggers Transformative Learning. I: Mezirow J. (ed.), *Fostering Critical Reflection in Adulthood: A Guide to Transformative and Emancipatory Learning* (s. 1-20). San Francisco: Jossey-Bass Publishers.

Mezirow, J. (1991). *Transformative Dimensions of Adult Learning*. San Francisco: Jossey-Bass Publishers.

Mortensen, K. (1999). Litteratur, dannelse, selvfordobling: Litteraturundervisning i det senmoderne. I: *Didaktisk refleksion i æstetiske og humanistiske fag: Forskningstidskrift fra Danmarks Lærerhøjskole* (3. årgang, nr. 4, oktober 1999). København, Danmarks Lærerhøjskole.

Nielsen, K. (2002). Emancipation eller statslig instrumentalisering? I: *Læring på livstid*. Roskilde Universitetsforlag.

Olesen, S. (2000). Pierre Bourdieu. I: Olesen, S. og P. Pedersen (red.), *Pædagogik i sociologisk perspektiv*. Viborg: Forlaget PUC.

Olesen, H. (2005). Den udfoldende modernitets læringsrum: Læring, erfaringsdannelse og selvregulering. I: Jensen, C. (red.) (2005), *Voksnes læringsrum* (s. 116-137). Værløse: Billesø & Baltzer Forlagene

Pahuus, M. (2003). *Hermeneutik*. I: Collin, F. og S. Køppe (red.), *Humanistisk Videnskabsteori* (2. oplag 2005, s. 139-169). DR Multimedia.

Pedersen, K. (2005). Den organiserede refleksion med udgangspunkt i Jack Mezirow voksenpædagogiske teori. I: Jensen, C. (red.) (2005), *Voksnes læringsrum* (s. 116-137). Værløse: Billesø & Baltzer Forlagene.

Rasmussen, J. (1996). *Socialisering og læring i det refleksivt moderne*. København: Unge Pædagoger.

Ricœur P. (1987). *Den fortalte tid* (Slagmark nr. 10, 1987). Århus: Slagmark.

Ricœur P. (1979). *Sprogfilosofi*. København: Stjernebøgernes kulturbibliotek Vinten

Ricœur P. (1984). *Time and narrative*. University of Chicago Press

Ricœur, P. (1973). *Filosofiens kilder*. København: Stjernebøgernes kulturbibliotek Vinten

Ricœur, P. (1980). Narrative Time. I: Mitchell, W. J. T. (ed.), *On Narrative*. University of Chicago Press

Ricœur, P. (1992). *Oneself as Another*. University of Chicago Press.

Ricœur, P. (2002). Distanceringens hermeneutiske funktion & Tid og fortælling: Den trefoldige mimesis. I: Hermansen, M. og J. Rendtorff (red.), *En hermeneutisk brobygger: Tekster af Paul Ricœur* (s. 33-126). Århus: Klim.

Rubenson, K. (1996). Livslångt lärende: Mellan utopi och ekonomi. I: Ellström, P., B. Gustavson og S. Larsson (1996), *Livslångt lärende* (s. 29-47). Lund: Studentlitteratur.

Rubenson, K. (2005). Livslang læring: En kritisk vurdering af det politiske projekt. I: Illeris, K. og S. Berri (red.), *Tekster om voksenlæring*. København: Learning Lab Denmark.

Wenger, E. (2004). *Praksisfællesskaber: Læring, mening og identitet*. København: Hans Reitzels Forlag.

Ziehe, T. (1989). *Ambivalenser og mangfoldighed*. København: Politisk revy.

Ziehe, T. (2004). *Øer af intensitet i et hav af rutine*. København: Politisk revy.

Netpublikationer

Epson, D. og M. White (1992). Experience, Contradiction, Narrative and Imagination. Citeret i: F. Andersen *Hvad er narrativ forskning* Lokaliseret den 13. juli 2009 på World Wide Web: http://ufc.dynamicweb.dk/Litteratur_mv/For%C3%A6llinger/Hvad_er_narrativ_forskning.aspx.

Knoop, H. (2009). *Livslang læring: Menneskeret eller politisk krav*. Undervisningsministeriet. Lokaliseret 25. maj 2009 på World Wide Web: <http://udd.uvm.dk/200109/udd200109-02.htm?menuid=4515>.

Smith, M. K. (2000). *The theory and rhetoric of the learning society: The encyclopedia of informal education*. Lokaliseret den 30. juni 2009 på World Wide Web: www.infed.org/lifelonglearning/b-lrnsoc.htm.

Uddannelsesguiden.dk (2009). *Hvor kan jeg få realkompetencevurdering (RKV)?* Lokaliseret 27. juni 2009 på World Wide Web: [http://www.ug.dk/Realkompetence/Forside/Om%20realkompetencer/Hvor%20kan%20jeg%20f%C3%A5%20realkompetencevurdering%20\(RKV\).-q-.aspx](http://www.ug.dk/Realkompetence/Forside/Om%20realkompetencer/Hvor%20kan%20jeg%20f%C3%A5%20realkompetencevurdering%20(RKV).-q-.aspx).

Undervisningsministeriet (2004). *Anerkendelse af realkompetencer i uddannelserne: Redegørelse til folketinget*. Lokaliseret 2. juni 2009 på World Wide Web: <http://pub.uvm.dk/2004/realkompetencer/>.

Andre kilder

Europakommissionen (2000). *Memorandum om livslang læring*.

Globaliseringsrådet (2005). *Danmark og globaliseringen – Debatpjece om globaliserings udfordringer for Danmark*. København.

Jørgensen, J. (2007). *Danmarks strategi for livslang læring – uddannelse og læring opkvalificering for alle*. København: Undervisningsministeriet.

Lov om friskoler og private grundskoler m.v. §5 og §5a (2009). I: *Socialforvaltningens regelsamling: Institutioner, sundhed skoler, civilret* (Bind 6). København: Kommuneinformation.

Nordisk ministerråd (1995). *Guldtavlerne i græsset: Livslang læring for alle*. København.

OECD (1996). *Lifelong Learning for all*.

Regeringen (2006). *Fremgang fornyelse og tryghed – Strategi for Danmark i den globale økonomi*. København.

Faure, E. (red.) (1972). *Learning to be: The world of education Today and Tomorrow*. UNESCO.

11 Slutnoter

¹ ”Fremgang fornyelse og tryghed – Strategi for Danmark i den globale økonomi” (Regeringen 2006). , ”Danmarks strategi for livslang læring Uddannelse og livslang opkvalificering for alle” (Jørgensen 2007). og ”Danmark og globaliseringen: Debatpjese om globaliseringens udfordringer for Danmark” (Globaliseringsrådet 2005).

² UNESCO: United Nations Educational, Scientific and Cultural Organisation, FN's uddannelsesorganisation.

³ Paulo Freire var brasiliansk pædagog og udviklede 'de undertrykkes pædagogik', der skulle bevidstgøre fattige analfabeter om deres vilkår og bringe dem evnen til at gribe ind og ændre verden. Dialogisk, problemorienteret og udforskende undervisning er nøglebegreber i denne pædagogik (Imsen 1999: 86ff).

⁴ OECD: Organisation for Economic Cooperation and Development, Organisationen for økonomisk samarbejde og udvikling.

⁵ Dette ligner i øvrigt den proces, hvorved det tidligere var muligt at søge ind på uddannelser gennem kvote 2 optag, hvor individet skulle dokumentere erfaringer gennem en levnedbeskrivelse.

⁶ Ordene tilskrives den græske Kong Solon, o. 700 f. v. t. (Lund m. fl. 2001: 47).

⁷ En løbsk verden er titlen på den bog, Giddens har skrevet om globaliseringens indvirkning på vores tilværelse (1999).

⁸ I dette speciale skelner vi ikke mellem begreberne narrativ og fortælling, men anvender ordene som synonyme. Det samme gør sig gældende med biografi og livshistorie.

⁹ Begrebet livsverden stammer oprindeligt fra den tyske filosof Edmund Husserl. Med livsverden mener Husserl den verden, som individet oplever og sanser. Ifølge Husserl kan livsverden også kaldes den subjektive verden eller den konkrete verden (Rasmussen 1996: 144).

¹⁰ Relativismen er en filosofisk betragtning, der tager udgangspunkt i, at alt er relativt. Der er ifølge relativismen ingen universelle sandheder, værdier eller normer, der har absolut gyldighed uafhængigt af personer, tid og sted. Al viden bliver altså lige gyldig, da det er ifølge relativismen er umuligt at finde viden, der er mere sand end anden (Egidius 2001: 488).

¹¹ I den norske tradition anvendes begrebet mappe i stedet for portfolio.

¹² Stilladsering er oprindeligt er begreb, der anvendes metaforisk af Jerome Bruner. Bruner ønsker med begrebet at give den russiske kulturpsykolog Lev Vygotskys teori om den nærmeste udviklingszone et pædagogisk indhold. Stilladset kan karakteriseres som den støtte et individ får fra andre mere kompetente personer, så individet bliver i stand til at se sammenhænge eller mestre opgaver, som det ikke kunne have klaret på egen hånd (Hoel 2002: 109f).

¹³ Et praksisfællesskab er en gruppe af mennesker, som sammen opretholder en praksis eller deler fælles interesse omkring nogle problemstillinger over tid. (Wenger 2004: 61).